

HUDUD IMIJINI SHAKLLANTIRISH :XUSUSIYATLARI VA STRATEGIK YO'NALISHLARI

QAHHOROVA O'G'ILOY NORCHAYEVNA

*O'zbekiston jurnalistika va ommaviy
kommunikatsiyalar universiteti mustaqil tadqiqotchisi*

Anotatsiya : Mazkur maqolada hudud imijini shakllantirishning nazariy asoslari, uning o'ziga xos xususiyatlari hamda strategik yo'nalishlari tahlil qilinadi. Hudud imiji iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy rivojlanishning muhim omili sifatida qaraladi. Shuningdek, hududning raqobatbardoshligini oshirishda imij siyosatining o'rni ochib beriladi.

Kalit so'zlar: hudud imiji, imijologiya, strategik rivojlanish, marketing, branding, investitsiya, turizm, kommunikatsiya.

Kirish

Globalashuv jarayonlari kuchayib borayotgan hozirgi davrda hududlar o'rtasidagi raqobat tobora ortib bormoqda. Har bir hudud o'zining ijobiy qiyofasini yaratishga, investorlar, turistlar va aholini jalb etishga intiladi. Shu sababli hudud imijini shakllantirish dolzarb masalaga aylanmoqda. Hudud imiji – bu jamiyat ongida shakllangan hudud haqidagi umumiy tasavvur bo'lib, u iqtisodiy rivojlanish va ijtimoiy barqarorlikka bevosita ta'sir ko'rsatadi. Hudud imiji – bu ma'lum bir hudud haqida odamlar ongida shakllangan umumiy tasavvurdir. U hududning iqtisodiy holati, ijtimoiy sharoiti, madaniyati va boshqaruv tizimi asosida shakllanadi. Hudud imiji ijobiy yoki salbiy bo'lishi mumkin va u hudud rivojlanishiga bevosita ta'sir qiladi.

Hudud imijining shakllanishi murakkab jarayon bo'lib, u uzoq vaqt davomida shakllanadi. Bu jarayonga davlat siyosati, iqtisodiy rivojlanish darajasi, aholi turmush tarzi va axborot oqimi ta'sir ko'rsatadi. Hudud imijining asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat: u murakkab tizim bo'lib, bir nechta omillardan tashkil topadi; u vaqt o'tishi bilan o'zgaradi; u turli odamlar tomonidan turlicha qabul

qilinadi; va u uzoq muddat davomida shakllanadi. Hudud imijini shakllantirishga bir nechta asosiy omillar ta'sir qiladi. Iqtisodiy omillar hududning ishlab chiqarish darajasi, ish o'rinlari va investitsiya imkoniyatlari bilan bog'liq. Ijtimoiy omillar ta'lim, sog'liqni saqlash va aholi farovonligini o'z ichiga oladi. Madaniy omillar esa tarixiy meros va an'analar bilan bog'liq. Shuningdek, tabiiy sharoit va axborot muhit ham muhim rol o'ynaydi.

Hudud imijini shakllantirishning strategik yo'nalishlari hududni rivojlantirishga qaratilgan amaliy choralardan iborat. Birinchi yo'nalish hududning brendini shakllantirishdir, ya'ni uni boshqalardan ajratib turuvchi ijobiy obraz yaratish. Ikkinchi yo'nalish investitsiya muhitini yaxshilash bo'lib, bu hududga kapital jalb qilishni oshiradi. Uchinchi yo'nalish turizmni rivojlantirish orqali hududning tanilishini oshirishdir. To'rtinchi yo'nalish axborot siyosatini to'g'ri yuritish bo'lib, hudud haqida ijobiy ma'lumotlarni keng tarqatishni o'z ichiga oladi. Beshinchi yo'nalish esa infratuzilmani rivojlantirishdir. Xulosa qilib aytganda, hudud imiji hududning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Uni to'g'ri shakllantirish hududning raqobatbardoshligini oshiradi va rivojlanishiga yordam beradi.

ASOSIY QISM

Hudud imijining mohiyati va xususiyatlari

- ✓ Hudud imiji – bu ma'lum bir hudud haqida shakllangan ijobiy yoki salbiy tasavvurlar yig'indisidir. U quyidagi xususiyatlarga ega:
- ✓ *Komplekslik* – hudud imiji iqtisodiy, siyosiy, madaniy va ekologik omillar yig'indisidan iborat.
- ✓ *Dinamiklik* – vaqt o'tishi bilan o'zgarib boradi.
- ✓ *Sub'ektivlik* – turli auditoriyalar tomonidan turlicha qabul qilinadi.
- ✓ *Barqarorlik* – uzoq muddat davomida shakllanadi va tez o'zgarmaydi.

Hudud imiji ko‘pincha uning infratuzilmasi, turizm salohiyati, investitsiya muhiti va aholining turmush darajasi orqali baholanadi.

Hudud imijini shakllantirish omillari

Hudud imijini shakllantirishga quyidagi omillar ta’sir ko‘rsatadi:

Iqtisodiy omillar – sanoat rivoji, ish o‘rinlari, investitsiyalar hajmi.

Ijtimoiy omillar – ta’lim, sog‘liqni saqlash tizimi, aholi farovonligi.

Madaniy omillar – tarixiy meros, urf-odatlar, madaniy tadbirlar.

Tabiiy-geografik omillar – iqlim, ekologiya, tabiiy resurslar.

Axborot va kommunikatsiya omillari – OAV va internet orqali tarqatiladigan ma’lumotlar.

Hudud imijini shakllantirishning strategik yo‘nalishlari

Hudud imijini samarali shakllantirish uchun quyidagi strategik yo‘nalishlar muhim hisoblanadi:

Hududiy brending

Hududning o‘ziga xos belgilarini aniqlash va targ‘ib qilish orqali uning taniluvchanligini oshirish. Masalan, tarixiy obidalar yoki milliy an’analar asosida brend yaratish.

Investitsion jozibadorlikni oshirish

Investorlar uchun qulay muhit yaratish, soliq imtiyozlari va infratuzilmani rivojlantirish orqali hududga kapital oqimini jalb qilish.

Turizmni rivojlantirish

Turistik obyektlarni rivojlantirish, xizmatlar sifatini oshirish va xalqaro marketingni kuchaytirish orqali hudud imijini mustahkamlash.

Axborot siyosatini takomillashtirish

Hudud haqida ijobiy axborotlarni ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlar orqali keng targ‘ib qilish.

Infratuzilmani rivojlantirish

Transport, kommunikatsiya va xizmat ko‘rsatish sohalarini modernizatsiya qilish orqali hududning jozibadorligini oshirish.

Mahalliy aholi ishtirokini ta’minlash

Hudud imijini shakllantirish jarayonida aholini faol jalb etish, ularning fikr va tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash.

hudud imiji murakkab va ko'p omilli jarayon hisoblanadi. U iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy, tabiiy va axborot omillari asosida shakllanadi. Hudud imijining asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat: u murakkab tizimdir, vaqt o'tishi bilan o'zgaradi, turli guruhlar tomonidan turlicha qabul qilinadi va uzoq muddatda shakllanadi. Hudud imijini shakllantirish strategik yo'nalishlari esa hudud brendingi, investitsiya muhitini yaxshilash, turizmni rivojlantirish, axborot siyosatini kuchaytirish va infratuzilmani rivojlantirish kabi yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. Hozirgi globallashuv sharoitida hududlar o'rtasidagi raqobat tobora kuchayib bormoqda. Har bir hudud o'zining iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy imkoniyatlarini namoyish etishga intiladi. Shu jarayonda hudud imiji muhim ahamiyat kasb etadi. Hudud imiji – bu ma'lum bir hudud haqida jamiyat, investorlar va tashqi auditoriya ongida shakllangan umumiy tasavvurdir. Ushbu tasavvur hududning rivojlanish darajasiga, investitsiya jalb etishiga va aholining yashash sharoitiga bevosita ta'sir qiladi. Shuning uchun hudud imijini to'g'ri shakllantirish va boshqarish zamonaviy boshqaruv tizimining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

XULOSA

Hudud imijini shakllantirish – bu murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, u hududning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. To'g'ri ishlab chiqilgan strategiya hududning raqobatbardoshligini oshiradi, investitsiyalar va turistlar oqimini ko'paytiradi. Shu bois hudud imijini boshqarish tizimli va uzluksiz ravishda amalga oshirilishi lozim. Xulosa qilib aytganda, hudud imiji hududning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Ijobiy hudud imiji investitsiyalar oqimini oshiradi, turizmni rivojlantiradi va aholining turmush darajasini yaxshilashga yordam beradi. Shu sababli hudud imijini shakllantirish va boshqarish tizimli va strategik yondashuv asosida amalga oshirilishi lozim. To'g'ri tashkil etilgan imij siyosati hududning raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOT

1. Anholt S. – Places: Identity, Image and Reputation. Palgrave Macmillan, 2010.
2. Porter M. E. – Competitive Advantage of Nations. Free Press, 1990.
3. Ashworth G. J., Voogd H. – Marketing the City: Concepts, Processes and European Practice. Routledge, 2013.
4. Kavaratzis M. – “City Branding: An Effective Tool for Urban Development”, Journal of Place Management, 2004.